

Szitáné dr. Kazai Ágnes

MOJRA

Egy ócska, poros padláson láttam meg a napvilágot. Pontosabban szólva, a napsugárral csak jóval később volt szerencsém találkozni, mivel a lakhelyünkön általában koromsötét volt. Több tucat testvérem után születtem; kisebb, lassúbb és ügyetlenebb voltam náluk, így legtöbbször én lettem gúnyolódásuk tárgya.

Édesanyám Mojrának nevezett el, és amikor pityeregni látott, azzal vigasztalt, hogy különleges vagyok, és nem mindennapi életem lesz. Később megértettem, mire is gondolt.

Apukánkat nem ismertük, a mama pedig nem sokkal születésünk után elhagyott minket. Távozása nem ért váratlanul, előre felkészített bennünket.

– Ez az életünk rendje – mondta –, egy körfogás részesei vagyunk, néhányszor alakot váltunk, majd elpusztulunk. Létezésünk mégsem céltalan, hiszen utódokat hagyunk magunk mögött, akik saját gyermekeikkel gazdagítják családjukat.

Magyarázata nem nyugtatott meg, sokkal jobban örültem volna, ha testvéreim felét elcserélhettem volna egy örökéletű mamára. Bátyáim és nővéreim jól elváltak a padláson, ahol senki sem zavarta őket. A levegő kellemesen meleg és párás volt, a padlón rozzant székek, asztalok heverték, a kiselejtezett terítők, szőnyegek, függönyök ideális életteret jelentettek számunkra.

Az élelem megszerzéséért – kis túlzással élve – egy porcikánkat sem kellett megmozdítanunk. Igaz, a koszt nem volt a legfejedelemibb, ráadásul valakitől azt hallottuk, hogy őseink még drága szörméssel, gyapjúkkal táplálkoztak. Édesanyánk azonban azt tanította, hogy nem szabad elégedetlenkednünk, annak kell örülnünk, amit az élettől kapunk. Sokáig nem értettem pontosan, mit jelent az élet, de kezdettől fogva haragudtam rá, mert elvette tőlem a mamámat, akit a legjobban szerettem a világon.

– Két dolog van az életben, ami nem a barátunk – figyelmeztetett sokszor –, a pókháló és az ember.

– Nem akarok többet hallani az életről – fortyogtam magamban –, de mi lehet az a pókháló és mi az az ember?

Előbbit nemsokára megismertem, kapcsolatomban az utóbbival még váratott magára.

Amikor – életünkben először – a napsugár besütött a padlásra egy vékonyka repedésen keresztül, észrevettük, hogy más élőlényekkel is osztozunk a helyen. A pókok korántsem voltak olyan szépek, mint mi, a magam részéről kifejezetten ijesztőnek találtam őket. Védelmükre legyen mondva, hogy nem hangoskodtak, nem kellett osztoznunk velük a kosztban, és valójában nem is vadásztak ránk. Mindössze arra kellett vigyáznunk, hogy ne gabalyodjunk bele a gondos munkával szövögetett hálójukba, ami – valljuk be – ilyen sötétben nem volt egyszerű feladat.

– A pókok is csak élni akarnak, táplálkoznak, alszanak, szeretnek, éppúgy, mint mi – magyarázta a mama – azzal a különbséggel, hogy ők keményen megdolgoznak az élelmükért.

Be kell ismerjem őszintén, a pókok fáradtságos élete a legkevésbé sem érdekelt; amikor velük álmodtam, mindig kivert a veríték.

– Az ember a mi fő ellenségünk – tanította a mama. – Ezek a teremtmények nagyon okosak, de nem szeretnek minket, az életünkre törnek, pedig mi nem bántjuk őket. Jegyezzétek meg, hogy az ember az egyedüli lény a világon, amelyik nem csak a létfenntartása miatt öl! Amíg a padláson maradtok, nem lesz baj, de soha ne merészkedjétek az épület lenti részeibe!

Hogy a mama honnan tudott ilyen bölcsességeket, fogalmam sem volt akkoriban, tiltása azonban sajnos felkeltette az érdeklődésemet. Ugyan gyáva voltam és ügyetlen, de semmi sem tartott vissza attól, hogy kíváncsiságomat kielégítsem. Elhatározásomat nem osztottam meg senkivel, nem akartam a többieket bajba sodorni.

A mama fájdalmas távozása után úgy gondoltam, nincs vesztenivalóm, senkinek nem hiányzom majd, ha történik velem valami. Egy délután, amikor a napsugár bemosolygott a padlásra, nekiindultam, és a réseken, repedéseken keresztül a mélybe kúsztam.

A hirtelen világosság majdnem megvakított. Elkápráztatott, amit odalent láttam, össze sem lehetett hasonlítani a mi ósdi, füledt, porban úszó lakóhelyünkkel. Ragyogóan tiszta falak – undok pókok sehol –, a mennyezeten szikrázó csillárok, a terem tele asztalokkal, székekkel, amelyeken fura kis alakok ültek.

– Így néznek ki tehát az emberek a valóságban – döbbsentem rá. Korábban láttam róluk képeket a régi újságokban, de élőben figyelni őket, sokkal izgatóbb érzés volt. Az emberkéek nem tűntek félelmetesnek, inkább aranyosnak. Néha megjelent egy-egy nagyobb példány is belőlük, de azoktól sem ijedtem meg. Az biztos, hogy a ronda pókoknál szerethetőbbnek találtam őket.

Szájuk néha mozgott; rájöttem, hogy ilyenkor beszélnek, és – legnagyobb meglepetésemre – megértettem, mit mondanak. Olyan érzésem volt, mintha a testvéreimet hallanám társalogni. Ekkor vált világossá, hogyan tett szert a mama oly, hatalmas tudásra, és miért bizonygatta, hogy különleges vagyok.

Felfedezésem új értelmet adott az életemnek. Már nem voltam magányos, a világ kitárult előttem. Nem ellenségként, inkább érdeklődéssel tekintettem az emberekre, főleg a kicsikre, akiket gyerekeknek hívtak. Arra azért vigyáztam, nehogy felfedezzenek.

Nem kellett félnem, a teremben csendben üldögélők nagyon elfoglaltnak tűntek, rám sem hederítettek. Az asztalukon lévő vastag papírkötegeket bámulták, szemük folyamatosan mozgott, balról jobbra, majd kezükkel egy-egy lapot arrébb hajtottak.

A terem tele volt polcokkal, állványokkal, a kötegek katonás rendben sorakoztak rajtuk. – Hiszen ezek könyvek – mormoltam magamban –, a padláson már láttam belőlük néhány, szalonnafoltos, egérrágta példányt.

A padlásunk alatt tehát könyvtár lapult, ahova az embergyerekek olvasni jártak. Eszembe jutott, mennyire óvott minket a mama attól, hogy lakhelyünket elhagyjuk. Visszamasztam, és megfogadtam, hogy soha többé nem merészkedem az emberek közelébe.

Egy hétig bírtam ki a padláson. Nem hagyott nyugodni a gondolat, hogy vajon ők is megértene-e engem. Erről sosem beszélt a mama, ezt nekem kellett kiderítenem. Ha azonban beszélni kezdek, azonnal felfedeznek, és életemnek vége lehet.

Egy nap kivártam a késő estét. Mivel ismertem a járást, nem tévedtem el a sötétben. A teremben csak egyvalaki ült, de nem olyan volt, mint a többiek. Szemein és füleiben furcsa tárgyakat viselt.

– Húsz perc múlva indulunk, Balázs – hallottam távolról egy hangot.

- Igen, mama – válaszolt az embergyerek. Ezek szerint nekik is van édesanyjuk. Elrejtöttem egy hasadékban, és kikiáltottam.
- Húsz perc múlva indulunk, Balázs.
- Igen, mama, értettem – mondta, és fel sem nézett, annyira elmerült a könyvolvasásban.

Így kezdődött barátságom a kisfiúval, akit társai nem szerettek, mert más volt, mint ők, szemüveget hordott és nagyot hallott.

Hozzám hasonlóan, Balázs is különleges képességek birtokában volt, így jól megértettük egymást. Faltuk a könyveket – én különösen a borítókat kedveltem –, de erről hamar leszoktatott. Sok mindent megtudtam tőle arról, a bizonyos életről. Megértettem, hogy az emberek azért pusztítanak minket, mert kárt okozunk a ruháikban, bútoraikban, élelmiszereikben.

Világossá vált számomra, hogy miért tartják fajtánkat átváltozóművészeknek, társaim milyen alakokat öltenek életük során, és miért törvénytörő, hogy pont akkor pusztulnak el, amikor a legszebb formájukban pompáznak.

Láttam felnőni a kisfiút, és büszkeséggel töltött el, amikor kinevezték az intézmény igazgatójának. A padláson azonban én voltam a főnök, már csak korom, vagy inkább a kortalanságom miatt is.

Barátommal közösen biztosítottuk a könyvtárban – szavait idézve – a fajok békés egymás mellett élését. Társaimat sosem engedtem az emberek felségterületére, cserébe kényelmes életkörülményekben és folyamatos táplálék-ellátásban volt részünk.

Mi ketten szép időszakot töltöttünk együtt, és bízom benne, hogy nagyszerű évek állnak még előttünk. Remélem, hogy a mobiltelefonok és számítógépek korszakában az embergyerekek nem feledkeznek meg az olvasásról és szeretett könyvtárunkról, a helyről, ahol egymásra talált Balázs és Mojra, a két könyvmoly.